

- quod maritus constante matrimonio, pecunia dispendio comparavit.
- 17 Officia publica, quæ facultate regia, quæ facile concedi solet, vendi possunt, alienabilia censentur, ac pretio æstimabilia.
- 18 Officiorum, quæ vendi possunt, facultate Principis impetrata, liberis in legitimam imputatur æstimatio, & fieri debet juxta tempus, quo parens moritur. Idem dicendum de officiis transmissibilibus ad hæredes, etsi nullatenus possint alienari.
- 19 Apud nos ex conjugalī societate communicatur uxori pretium officii publici inalienabilis, si ad hæredem mariti transmitti possit.
- 20 Munera publica utrum expediat, & liceat pro pretio conferre?
- 21 Quid in nostris Occidentalibus Indiis observetur.
- 22 De militiis Romanorum, remissivè.
- 23 Questio singularis discutienda proponitur, casusque refertur.
- 24 Prior dos præponitur posteriori, exceptis bonis extantibus uxoris secunda.
- Si vinco vincentem te, à fortiori vincam te, ibid.
- 25 Agentibus de damno vitando magis favendum, quam de lucra captando certantibus.
- 26 Capitale, & lucro societatis ejusdem sunt natura, & de illis pariformiter debet judicari.
- 27 Probatur, non queri dominium uxori bonorum, quæ constante matrimonio lucrantur, de jure Regio.
- Maritus potest solvere dotem prioris consortis ex bonis superlucratis durante secundo matrimonio, ibid.
- Resolutio questionis juxta communem, & in præxi receptam sententiam ibid.
- 28 Pro contraria adducitur primum fundamentum; nam pro prima dote nulla in secundam uxorem quoad lucra actio potest competere.
- 29 Uxor sicut retinet bona dotalia, quæ extant, agentibus hæredibus ad dotem primam, ita nec super bonis lucratis molestari poterit.
- 30 Uxor non tenetur ex bonis superlucratis solvere debita, quibus vir ante matrimonium erat restrictus.
- 31 Bona societatis conventionalis non sunt obnoxia creditoribus, qui ante illam cum aliquo ex sociis contraxerunt: quod & in societate conjugalī procedere debet.
- Qui jure domini agit, cum sociis creditores ejusque privilegii, & qualitatis superat, ibid.
- 32 Hypothecā affici non potest quod nunquam fuit in bonis debitoris, ideo lucra secundi conjugii, quatenus ad uxorem pertinent, non subjiciuntur actioni dotali ex primo matrimonio.
- 33 Iniquum est, quod mulier privetur lucris nuptialibus, ut dos prioris conjugii persolvatur.
- 34 Vidua afflicta ob mariti, & dotis jacturam subveniendum lucrorum commodo, ne multi pliciter gravetur.
- 35 Probatur, ac susinetur, non esse solvendum dotem prioris consortis ex bonis superlucratis secundo constante matrimonio, pro parte quæ secunda uxori jure Regio debetur.
- 36 Respondetur ad primum argumentum communis opinionis.
- 37 Respondetur ad secundum, & reliqua, & num. seqq.

CAPUT XIX.

Societas conventionalis est contractus quidam ex nominatis, juris gentium, bonæ fidei, ultrò, citroque obligatorius, qui consensu perficitur, Anton. Gom. *variar. lib. 2. cap. 5. numer. 1.* Tusch. *lit. 5. concl. 279. n. 6.* Mantic. *de tacit. & ambig. convent. lib. 6. tit. 1. ex. n. 15.* Wesembec. *paratit. ad tit. ff. pro socio*, Petr. Greg. *Syntagmat. lib. 27. cap. 4. num. 7.* Societas definitur in l. 1. tit. 10. part. 5. & ab Interpretibus variè describitur, ut videre est apud Mantic. *num. 16. cum seqq.* Ofuald. *lib. 13. cap. 15.* Gregor. *Lop. in d. l. 1. gloss. 1.* Pichard. *num. 3.* Communiter à Theologis definitur, quod est contractus, seu conventio duorum pluriumve contrahendi ad commune lucrum, vel usum Molin. *de just. & jur. disput. 411. num. 1.* Lessius *eod. tract. lib. 2. cap. 25. num. 1.* quam definitionem explicuit uterque.

Ad Num. 1.

Societas contrahitur aut omnium bonorum aut certæ partis pro aliqua negotiatione, l. *Societas 5. Pro socio, l. 3. tit. 10. part. 5.* Anton. Gom. *num. 2.* Molin. *disp. 412. numer. 1. & 2.* Pichard. *in princip. num. 1. & 4. Inst. de societ.* In universali ex conventionione societate bona contrahentium communicantur, quæ tempore contractus habent, dominiumque, ac possessio legis ministerio absque traditione invicem transfertur, ut cum D. Covar. docent Molin. *disp. 411. num. 5.* Lessius *num. 3.* Cujac. *in paratit. ad tit. C. pro socio*, Ant. Fab. *in rational. ad l. 2. ff. eod. Tusch. sup. concl. 283. n. 1. & 3.* Pichard. *num. 9.* Anton. Gom. *num. 3.* *vers. Item quero*, Matienz. *in l. 2. gloss. 3. num. 6. tit. 9. lib. 5. Recop. Donell lib. 13. cap. 16.* Mantic. *dict. lib. 6. tit. 15. num. 2.* Guttier. *Practicar. lib. 2. cap. 118. num. 2.* quod utique obtinet in quavis particulari societate quoad illa, quæ juxta legem contractus socii conferunt, si convenerit, ut capitale commune fiat. Molina, & Lessius *ubi proximè*, Ant. Gom. *d. vers. Item quero*, & in l. 50. *Taur. n. 76.*

Ibi: In his tamen bonis.

Inita universali bonorum societate, quod unus ex sociis postea acquirit, non communicatur aliis nec quoad dominium, nec quoad possessionem, nisi intercedente traditione. Ant. Gom. Ant. Fab. Tusch. Donell. *ubi proximè*: quod ita verum est, si proprio nomine socius emerit, aut aliter quicquam comparaverit; nam si nomine societatis contrahat, quod per contractum quæsierit, absque traditione etiam quoad possessionem sociis communicabitur: sed & proprio nomine acquisitum, judicio societatis socium communicare iudex compellet. Ita post D. Covar. Molina, Lessius, Mantica *ubi nuper*, Matienz. *num. 8.* Pichard. *n. 11.* Guttier. *loc. cit.* Societas autem bonorum omnium simpliciter contracta complectitur etiam futura. Mantic. *d. tit. 25. n. 5.* Greg. *Lop. in l. 3. gloss. 2. tit. 10. part. 5.* Molin. *disp. 412. num. 1.* Pichard. *sup. num. 8.* Ant. Gom. *d. cap. 5. n. 3.* Morquech. *de divis. bonor. lib. 2. cap. 2. n. 3.* atque probatur ex l. *Si societatem 73. pro socio.* At si præsentium bonorum mentio fiat, futura intelligitur exclusã à societate Morquech. *n. 4.*

Ibi:

Ibi: Nisi dixeris id lege Regia.

- 4 Jure nostro regio sublata est differentia, de qua supra, inter bona præsentia, & futura quoad acquisitionem domini, & possessionis inter socios bonorum omnium, exclusaque est distinctio communis de acquirente socio nomine proprio, aut societatis, nam indistinctè statutum est, ut absque traditione etiam bona futura communicentur. l. 47. *tit. 28. part. 3.* ubi Greg. *Lop. gloss. ult. l. 6. tit. 10. part. 5.* observant Molin. *disp. 411. n. 7.* Ant. Gom. *n. 3. in fin. Guttier. de cap. 118. n. 5.* Matienz. *sup. n. 9.* Cur. *Philippica part. 2. lib. 1. cap. 3. n. 7.* Pichard. *sup. n. 11.*

Ibi: Ex quibus quantum ad matrimonii.

- 5 Quoties ex lege, aut consuetudine regionis per matrimonium societas omnium bonorum inter consortes contrahitur, quæcunque vir, vel uxor habet, perfectò matrimonio, vel consummato, prout sit statutum, absque traditione quoad dominium, ac possessionem communicantur Molina *disp. 422. numer. 3.* ubi de Lusitania, Pichard. *in rubric. num. 7.* *Inst. de societ.* Matienz. *d. gloss. 3. num. 10.*

Ad Num. 2.

- 6 Bona quæ sita nomine conjugalī societatis, seu viri, & uxoris, matrimonio constante, etiam de jure communi utrique consorti communicantur absque traditione, per domini, & possessionis translationem. Matienz. *n. 11.* Guttier. *d. cap. 118. num. 2.* Tell. *Fern. in l. 16. Taur. num. 11.* Verumtamen jure Pontificio, ac Cæsareo nulla inter virum, & uxorem inita societas quoad bona intelligitur. Molin. *num. 2.* Pichard. *num. 8.* Matienz. *in d. l. 2. gloss. 1. num. 2.* Guttier. *numer. 6.* Tell. *Fernand. num. 12.*

Ibi: Tertio deducitur in eadem specie.

- 7 Ubi maritus nomine proprio aliquod comparavit, jure communi inspecto, quantum ex conventionione, vel statuto ipsum pro parte uxori debeat communicari, opus erit traditione, ut dominium ac possessionem nanciscatur: quod convenit traditis supra, *n. 3.* & tenet. Matienz. *d. gloss. 3. num. 22.* sed aliud ex nostratibus non paucis, scripsit. Amat. *forens. resol. 13. n. 29.*

Ibi: Quartò ex præmissis constat.

- 8 Præcedens resolutio de Jure Cæsareo procedit; nostro tamen Regio controversum est, an dominium, ac possessio bonorum, quæ maritus proprio nomine quærit, statim absque aliqua traditione in uxorem pro parte transferatur intuitu societatis lucri, & quæstus, quæ apud nos per matrimonium tacitè contrahitur, l. 2. *tit. 9. lib. 5. Recopilat.* Qua in questione traditionem non desiderari, sed illic mulier acquisita per virum communicari, docent Gregor. *Lop. in l. 55. gloss. 2. vers. Mibi verò, tit. 5. p. 5.* Anton. Gom. *in l. 50. Tauri, num. 76.* Guttier. *d. q. 118. n. 4.* Matienz. *in d. gloss. 3. num. 2. cum seqq.* Valenzuela *conf. 13. num. 6.* *Parlador. quotidianar. lib. 2. cap. 5.* Ayora *de partitionib. p. 2. q. 41. n. 44.* Azeved. *in d. l. 2. Recop. D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. 11.*

num. 17. Amat cum plurimis *ubi proximè*, Petr. Barbosa *in l. 1. part. 1. n. 37. ff. solut. matr.* Avend. *de censib. cap. 75. num. 5.* Garcia *de conjugal. acquæst. num. 188.* & alii apud Hermosillam. *in l. 55. gloss. 2. num. 25. tit. 5. p. 5.* qui & contrà sentientes refert, *num. 23.* Illi communi opinioni assentitur D. Covar. *hic.*

Ibi: Non oberit, quod lege Regia.

Jure nostro Regio facultas libera disponendi de rebus matrimonio subsistente quæsitis, marito conceditur, etiam inficia, aut renuente conforte, l. 5. *tit. 9. lib. 5. Recopil. Molin. de just. & jure, disp. 275. n. 7.* Anton. Gom. *in l. 50. Tauri, n. 72. in fin.* Azeved. *in d. l. 5. num. 6.* Mathienz. *ibi, gloss. 6. num. 2.* quod ampliari ipsi, ut maritos donare valeat; & ad pravos usus ludi, aut turpitudinis dilapidare, modò uxoris fraudandæ animus non probetur. Ex qua constitutione deduci possent contra communem nostratrum resolutionem, quod dominium non quæritur uxori jure ipso quoad acquisita constante matrimonio, quia marito non liceret alienare, ipsa non consentiente, ex regula legis *Id quod nostrum 11. de reg. jur.* quæ procedit & in eo, qui ex parte dominus est, ut ibi notat Accursius. Sed respondetur dominium quæri uxori revocabiliter, seu in habitu, ita ut viro alienante, ipsa sine facto proprio amittat quod etiam sine facto quæsit, ex lege utrumque apud nos disponente.

Vers. Ex his plura deduci poterunt.

Hæc quæ D. Covar. omiſſa facit, aliunde ministrant neoterici jam laudati: illud duntaxat adnotare placet, quod societas, quæ ex legibus regis per nuptias contrahitur, omnium bonorum non est, sed quæstus, ac lucri, Greg. *Lop. in l. 55. gloss. 2. col. 3. in princ. tit. 5. part. 5.* Guttier. *Practicar. lib. 2. q. 118. num. 7.* Mathienz. *in l. 3. gloss. 1. num. 3. tit. 9. lib. 5. Recop. Garcia de expens. cap. 13. n. 13.* Hermos. *in d. l. 55. gloss. 2. n. 26.* Imò non omne lucrum communicatur inter conjuges, velut hæreditas, donata, & alia de quibus *in l. 3. & 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. ubi Mathienz. & Azeved. Anton. Gom. in l. 50. Tauri, n. 72.* fructus verò ex quibuslibet bonis communicantur, *d. l. 5. Recop. cujus Interpretes id observarunt.*

Ad Num. 3.

Dos, aut donatio propter nuptias promissa ab utroque parente, ex bonis superlucratis matrimonio constante solvi debet: quod si ea non existant, vel non sufficiant, supplendum erit de substantia mariti & uxoris pro æquis portionibus: sed si pater solus sponderit, de acquæstu conjugalī deduci dos, seu donatio debet, quo deficiente, promissor de proprio patrimonio integrè satisfaciet, l. 8. *tit. 9. lib. 5. Recop. deducta ex l. 53. Tauri*, de qua Molin. *disp. 424. num. 8.* Anton. Gom. *in d. l. 53. num. 24. vers. Item etiam*, Greg. *Lop. in l. 6. gloss. 1. tit. 10. p. 1.* Mathienz. *in l. 3. gloss. 7. n. 7. tit. 9. lib. 5. Recop. Azeved. in d. l. 8. a num. 6.* Ayora *de partitionib. part. 2. q. 40. n. 40.* Garcia *de conjugal. acquæst. numer. 150.* Bæza *de non melior. dot. ratione filiar. cap. 11. n. 126.* Idem juris erit si mater sola dotem constituat. Anton. Gom. *sup. vers. Secunda ratio*, Bæza *numer. 23.* Mathienz. *ubi proximè.* Opus tamen erit, quod accedat mariti licentia, cum de jure nostro absque illa